

Teoria prăbușirii civilizației actuale: analiză epistemologică

Ana Bazac

DLMFS, 7 noiembrie 2019

Au fost mereu teorii catastrofiste

În imperii, zone – echivalate cu “civilizația” – deci teorii **locale** (privind o civilizație cunoscută)

- Dar teoria actuală (**T**) – inferă prăbușirea civilizației umane de pe Terra – deci e **T globală** în sens științific, nu metaforic
- **T nu este o teorie acreditată (articulată și demonstrată ca atare):** **știința** se ocupă de aspecte – oricât de complexe și în cadrul perspectivei sistemice – dar precise, or **T** – holistă (“ToE” a societății umane actuale); **filosofia** se ocupă tot de aspecte – oricât de generale ar fi conceptele – și, ca și științei, îi e frică să nu fie considerată nerespectabilă (catastrofistă, eventual/inherent legată de teorii conspiraționiste)
- **T – concluzie a teoriilor științifice actuale**, care plutește în aer ca inferență evidentă; dar nu e răspândită, pentru a nu crea panică și răspunsuri radicale/nedorite de *establishment*

O teorie se combate cu o altă teorie, nu cu un fapt

= fenomenele din realitate – interpretate în minte, adică sunt legate de altele și sunt integrate în realitatea cunoscută: integrate în această realitate care le cuprinde într-o relație cauzală plauzibilă (până la dezmințirea ulterioară)

(ex. tufișul se mișcă – sălbaticul: alertă, ?: variante (vânt, animal mic neprimejdios, animal primejdios..)

- Caracterul **construit** al realității (în minte), dar nu independent de realitate, pentru că altfel nu s-ar fi putut supraviețui (dar caracterul construit permite și “alte” realități)
- **Cauzarea** – ce presupune, inițial, corelarea – esențială pentru înțelegerea umană (nume, inferențe/ judecăți/silogisme/ raționamente, teorii, Aristotel)

Cel puțin în ultimii 30 de ani

∃ – **global, accelerat – fenomene vizibile: poluarea** (fil. murdărire/deviere de la forma și rostul inițiale, transformare/răsturnare a acestora): **a) încălzirea globală, b) influențe directe (aer cu particule solide, apă cu plastic, pesticide în apă și întregul lanț trofic) și**

distrugerea ecosistemelor naturale (distrugerea speciilor) = proliferarea spațiilor de nelocuit (inclusiv pentru animale și plante), distrugerea surselor naturale de (re)generare (albine...)

De ce accelerat? Din cauza: dereglementării specifice formei actuale a capitalismului (reglementările – încălcate și amânate); **delocalizării** masive (nereglementate și epuizante pentru mediu)

Concluzia cercetărilor științifice – ‘Antropocenul’ (istorie, semnificații) / **cauzele antropogenice** ale fenomenelor de mai sus

Conștiința unui singur glob, dincolo de fragmentarea statală

- e rezultatul fenomenelor vizibile: și în țările dezvoltate și prin cunoașterea prin IT a ceea ce se întâmplă pe glob
- Dar și înainte de ultimii 30 de ani au existat acele fenomene: doar că nu au influențat (cel puțin, nu direct și nu vizibil) “lumea civilizată”: perspectiva științifică holistă a început chiar în timpul războiului din Vietnam și a fost anterioară celui din Irak, din Serbia etc. Și totuși conștiința că războiul distruge mediul nu a apărut, în umbra “reformismului s-d” și a “politicii de centru”; delocalizarea a fost deja curentă în anii 70 etc. Și totuși:...

Contra-argumente în *mainstream* la situația actuală

- Preferă să discute de “ultima cauză”, încălzirea globală
- ‘Schimbări climatice radicale au mai fost’
- ‘Și înainte de apariția omului, sunt ciclice, normale’
- ‘Deci cauzele acestor schimbări nu sunt antropogenice’
- ‘Luând în seamă ‘responsabil’ cauzele antropogenice: **politici de tranziție** la energie ecologică, industria și consumul durabile ÎN CADRUL SISTEMULUI ECONOMIC ACTUAL’ (nimeni nu discută costul ecologic al războiului)
- ‘IT, IA vor fi cele care vor opri încălzirea globală’ (forma actuală a tehnio-optimismului)

Cum se poate ca în fața acestor fenomene să existe atitudini atât de diferite?

- 2 tipuri de cauze:
 - **Epistemice** (cauzarea e dificilă, 'nu există toate dovezile')
 - **Sociale** (interese economice și politice privat-restrictive)
 - **Așa se explică și mesajele din media** (trecerea sub tăcere și relativizarea oricărei contestări științifice și a oricărei opoziții)
 - **Așa se explică tratamentul dominant al problemelor, de amânare**
 - problemele ecologice – prilej de business (comerț cu apă)
 - planuri de tranziție – prea lente, ineficiente
 - delocalizarea/exploatarea intensivă a resurselor, dereglementare (China a refuzat în 2018 să mai accepte deșeuri occidentale pentru procesare)
 - strategii naționale, cu baze târzii și rupte de situația globală
 - nediscutarea problemei războiului, ba chiar escaladarea înarmărilor
- În continuare, se discută fragmentat și non-rațional: fenomene globale nu sunt tratate global și coerent**